

Pommi vai suutari?

Vaalit meni. Meistä eläkeläisistä huolehditaan nyt varmaan hyvin. Takuueläke nousee tonniin, raippaverot loppuu ja leikattu indeksikin lienee mennen talven lumia. Kyllä nyt kelpaa.

Perehdyin puolisen vuotta sitten erään meitä suuremman ja vauraamman maan eläkejärjestelmään. Eurooppalaistyylisiä pakollista ja yhteisvastuullista eläkejärjestelmää ei maassa ole, vaan ihmiset huolehtivat itse eläkkeistään, kuka mitenkään. Otetaanpa tyypillinen pariskunta ylemmästä keskiluokasta. Mies on talouspäällikkö ja vaimo opettaja.

Pariskunta arvioi, että he tarvitsevat noin 45 tuhannen euron yhteiset eläketulot voidakseen viettää mukavaa ja arvokasta elämää. Mukavaan elämään kuuluu oma talo, sopivat harrastukset, hyvä terveydenhoito, kunnan vaatetus, auto ja vähintään yksi pitkäkö ulkomaanmatka vuodessa.

Saadakseen riittävän eläkkeen pariskunnan on pitänyt sijoittaa noin 15 prosenttia vuosituloistaan eläkevakuutukseen. Luit oikein, siis vain viisitoista! Meillä työnantajan ja työntekijän yhdessä maksama työeläkemaksu on nyt noin 23 % työtulosta, eikä sekään enää riitä. Maksu pitäisi nostaa liki 26 prosenttiin. Muuten pitää tehdä töitä kauemmin ja pienentää eläkettä tai sitten lyhentää eläkkeellä oloaika. Miksi kunnan työeläkkeen järjestäminen muualla on näin paljon halvempaa? Tästä ei ennen vaaleja puhuttu.

Keskustelimme kiivaasti tuttaviemme kanssa eläkejärjestelmien eduista ja haitoista. Vaikka oma järjestelmämme maksaakin kohtuuttoman paljon, sitä tulee kuitenkin puolustettua. Yhteisvastuullisuuden ansiosta myös ne, jotka eivät jostain syystä itse kykene hoitamaan omaa eläkettään, saavat myös jotain. Ja se on moraalisesti ihan hyväksyttävää.

Tivattiin myös, mitä meillä käy omalle maksuosuudelle, jos sattuu kuolemaan ennen eläkkeelle pääsemistä. No ei tietysti mitään. Se jää yhteiseksi hyväksi. Yhteiseksi hyväksi? Miten se on mahdollista, kysyvät markkinatalousmaan ihmiset? Eikö se kuulukaan maksajan perillisille?

Eläkefirmamme ovat melkoisia mammutteja. Maksamalla johtohenkilöilleen maan parhaita palkkoja ja muita ruhtinaallisia etuja ne ovat tärvanneet maineensa. Muutenkin eläkeyhtiöiden sanotaan olevan mukavia suojatyöpaikkoja. Toiseen kuppiin tulevat sijoitustuotot, mutta ne eivät ole olleet mitenkään kummoisia. Eläketaloistako Suomen erittäin suuret eläkemaksut johtuvat?

Yhdeksi eläkejärjestelmämme kompastuskiveksi ovat muodostumassa maatalousyrittäjien ja muutaman muun ryhmän alikatetut eläkkeet. Onko tällainen yhteisvastuullisuus myös kasvattamassa eläkemaksuja?

Suomessa kohistaan yrittäjien eläkkeistä ja eläkemaksuista. Työntekijät ja yrittäjät ovat mukamas eri asemassa. Työntekijä saa eläkkeensä ilmaiseksi, mutta yrittäjä joutuu maksamaan sen itse. Näinkö se on?

Kun hilavitkuttimia tekevä ammattimies työskentelee yrityksessä, hän saa työstä palkkaa. Siitä asentaja maksaa pienen osuuden eläkkeestään. Työnantaja maksaa palkan päälle huomattavan eläkemaksun. Kun yritys myy hienoja hilavitkuttimia maailman ääriin, tuotteen hinta pannaan sellaiseksi, että sillä katetaan reippaasti palkat, eläkemaksut ja muut kulut.

Sitten asentaja ryhtyy yrittäjäksi ja jatkaa samanlaisten ja yhtä hienojen hilavitkuttimien valmistamista. Hän pystyy myymään tuotteen halvemmalla, koska hän laskee kustannuksiin vain palkkansa ja pienen katteen. Kauppa käy kuin häkää. Kohta hän huomaa, että pitäisi maksaa jotain eläkemaksujakin, mutta eihän sellaisia rahoja ole.

pajen